# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ( έκτο τμήμα )
της 9ης Ιουλίου 1987 *

Στην υπόθεση 377/85,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Social Security Commissioner προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος Δικαστηρίου μεταξύ

**Beverly Leila Burchell**

και

**Adjudication Officer,**

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), του κανονισμού 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού ( ΕΟΚ ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας ( ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138 ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ( έκτο τμήμα )

συγκείμενο από τους K. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, T. F. O'Higgins, T. Koopmans, O. Due και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Burchell, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από την E. Laing, Barrister,

— ο Adjudication Officer, καθού στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενος από την Kathleen F. Lee, Senior Legal Assistant, Department of Health and Social Security,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

— η ολλανδική κυβέρνηση εκπροσωπούμενη, κατά την έγγραφη διαδικασία, από τον Υπουργό Εξωτερικών διά του E. F. Jacobs, εκτελούντος χρέη γενικού γραμματέα στο Υπουργείο Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Julian Currall, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και ύστερα από την προφορική διαδικασία της 26ης Νοεμβρίου 1986,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Φεβρουαρίου 1987,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1985, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Νοεμβρίου 1985, ο Social Security Commissioner υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς έχουσας ως αντικείμενο την άρνηση του « Insurance Officer » (σήμερα « Adjudication Officer ») να χορηγήσει στην Burchell, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, επιδόματα για συντηρούμενα τέκνα υπέρ των δυο της τέκνων.

3 Η Burchell, διαζευγμένη και χωρίς απασχόληση, ζει στο Ηνωμένο Βασίλειο μαζί με τα δυο της τέκνα, ενώ ο πρώην σύζυγός της κατοικεί στις Κάτω Χώρες όπου εργάζεται ως μισθωτός. Όταν το 1980 η Burchell υπέβαλε αίτηση στην αρμόδια επί θεμάτων κοινωνικής ασφαλίσεως βρετανική αρχή πληρούσε όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις για να τύχει των προβλεπόμενων από τη βρετανική νομοθεσία επιδομάτων για συντηρού-

μενα τέκνα. Κατά τις ίδιες περιόδους, ο πρώην σύζυγός της λάμβανε στις Κάτω Χώρες, για τα ίδια δύο τέκνα, οικογενειακά επιδόματα, διότι η ολλανδική νομοθεσία επιτρέπει τη χορήγηση οικογενειακών παροχών έστω και αν τα μέλη της οικογένειας δεν διαμένουν στο ολλανδικό έδαφος.

4 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου για την οποία η Burchell ζητεί τη χορήγηση παροχών, ούτε η βρετανική ούτε η ολλανδική νομοθεσία περιλάμβαναν κανόνα που να απαγορεύει τη σώρευση υπό παρόμοιες περιστάσεις.

5 Ο « Insurance Officer » θεώρησε ότι δεδομένου ότι ο πρώην σύζυγος της Burchell λάμβανε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, ολλανδικά επιδόματα για συντηρούμενα τέκνα ως εάν τα δυο του τέκνα διέμεναν στις Κάτω Χώρες, το δικαίωμα της Burchell να τύχει στο Ηνωμένο Βασίλειο επιδόματος για συντηρούμενο τέκνο, μη εξαρτώμενου από προϋποθέσεις ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, είχε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72, ανασταλεί, εφόσον το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί, δεδομένου ότι δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, να στηριχθεί στην αναφερόμενη στη δεύτερη φράση του εν λόγω άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), εξαίρεση.

6 Το εν λόγω άρθρο 10 ορίζει:

« 1) Τα δικαιώματα οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους, σύμφωνα με την οποία αυτά τα δικαιώματα παροχών ή επιδομάτων δεν είναι αντικείμενο όρων ασφαλίσεως μισθωτής ή μη μισθωτής απασχολήσεως, αναστέλλονται όταν κατά τη διάρκεια ίδιας περίοδου και για το ίδιο μέλος της οικογενείας:

α) οι παροχές οφείλονται συμφώνως προς το άρθρο 73 ή 74 του κανονισμού [ 1408/71 ]. Αν, ωστόσο, η σύζυγος του εργαζομένου μισθωτού ... που αναφέρεται σ' αυτά τα άρθρα ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, τα δικαιώματα οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων που οφείλονται σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα θα αναστέλλονται· θα καταβάλλονται μόνο από το κράτος μέλος όπου κατοικεί το μέλος της οικογενείας, οι οικογενειακές παροχές και επιδόματα του κράτους μέλους αυτού. »

7 Το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 προβλέπει:

« 1) Ο εργαζόμενος που υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους εκτός της Γαλλίας, δικαιούται οικογενειακών παροχών για τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους κατά τη νομοθεσία του πρώτου κράτους, σαν να κατοικούσαν τα μέλη αυτά στο έδαφός του. »

8 Η Burchell προσέφυγε ενώπιον του Social Security Commissioner. Θεωρώντας ότι από τη διαφορά ανέκυπταν προβλήματα ερμηνείας του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72, ο Social Security Commissioner ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

« 1) α) Πρέπει ένα πρόσωπο, που υπήρξε υποχρεωτικώς ασφαλισμένο κατά ορισμένων ασφαλιστικών κινδύνων που καλύπτονται από τους κλάδους συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων για (μεταξύ άλλων) εργαζόμενους μισθωτούς, αλλά το οποίο έχει παύσει να καταβάλει εισφορές βάσει του συστήματος αυτού, είτε υποχρεωτικώς είτε επί προαιρετικής συνεχούς βάσεως, να θεωρείται ως εργαζόμενος μισθωτός κατ' εφαρμογή των κανονισμών 1408/71 και 574/72, εφόσον οι εισφορές που έχουν καταβληθεί από το εν λόγω πρόσωπο κατά το χρόνο που ήταν υποχρεωτικώς ασφαλισμένο εξακολουθούν να είναι αυτές καθεαυτές επαρκείς, ώστε να παρέχουν, βάσει του συστήματος αυτού, το δικαίωμα καταβολής επιδόματος θανάτου στον κληρονόμο του σε περίπτωση θανάτου του εν λόγω προσώπου, αλλά είναι ανεπαρκείς, είτε από μόνες τους είτε σε συνδυασμό με άλλες προϋποθέσεις να γεννήσουν δικαίωμα για οποιαδήποτε σχετική με εισφορές παροχή βάσει του συστήματος αυτού;

β) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα α), είναι δυνατό, αντίστροφα, κατ' εφαρμογή των κανονισμών 1408/71 και 574/72, το δικαίωμα ενός προσώπου, το οποίο ούτε εργάζεται ως μισθωτός ούτε είναι ανεξάρτητος επαγγελματίας, επί οποιασδήποτε παροχής βάσει τέτοιου συστήματος (η οποία να μην απορρέει από την κατάσταση του προσώπου αυτού ως μέλους οικογενείας ή ως επιζώντος ενός μισθωτού ή ανεξάρτητου επαγγελματία), να επηρεαστεί δυσμενώς από οποιαδήποτε διάταξη είτε του ενός είτε του άλλου από τους παραπάνω κανονισμούς;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως είτε στο ερώτημα α) είτε στο ερώτημα β) πρέπει η διάταξη περί αναστολής των παροχών που περιλαμβάνεται στην πρώτη περίοδο του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού 574/72 να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται οσάκις έχουν χορηγηθεί οικογενειακές παροχές από φορέα άλλου κράτους μέλους σε εργαζόμενο για το ίδιο τέκνο βάσει των διατάξεων της εθνικής του νομοθεσίας, χωρίς να γίνεται επίκληση του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, εφόσον, εκτός από τις διατά-

ξεις αυτές της εθνικής του νομοθεσίας, ο εν λόγω φορέας έπρεπε να είχε χορηγήσει παρόμοιο επίδομα κατ' εφαρμογή του άρθρου αυτού;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 2, είναι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), του κανονισμού 574/72 ασυμβίβαστο με το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ κατά το μέτρο που στερεί από ένα πρόσωπο δικαίωμα που του έχει αναγνωριστεί από κράτος μέλος, ανεξάρτητα από το κοινοτικό δίκαιο, ή έχει τη συνέπεια αυτή χωρίς να παρέχεται στο εν λόγω πρόσωπο κάποιο πλεονέκτημα ως αντιστάθμισμα; »

9 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και οι υποβληθείσες στο Δικαστήριο παρατηρήσεις. Τα στοιχεία αυτά του φακέλου δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

**Επί του πρώτου ερωτήματος**

10 Στην αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, ο Social Security Commissioner αναφέρει ότι το πρώτο ερώτημα αφορά το ζήτημα αν είναι δυνατό, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμοστεί εν προκειμένω το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72. Επομένως, τα δύο μέρη του ερωτήματος αυτού πρέπει να εννοηθούν ενιαίως, υπό την έννοια ότι ζητείται με αυτά από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν, σε περίπτωση που οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα υπέρ ενός τέκνου, το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), του κανονισμού 574/72 εφαρμόζεται ή όχι επί προσώπου το οποίο, βάσει των εισφορών του σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως εργαζομένων, πρέπει ή όχι να θεωρείται, κατά την έννοια των κανονισμών 1408/71 και 574/72, ως εργαζόμενος.

11 Πρέπει να επισημανθεί ότι με την απόφασή του της 4ης Ιουλίου 1985 ( Kromhout κατά Raad van Aebeid, υπόθεση 104/84, Συλλογή σ. 2213 ), το Δικαστήριο δέχθηκε ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 εφαρμόζεται « όταν το τέκνο υπέρ του οποίου οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα ανήκει, ως μέλος της οικογένειας ενός από τους δικαιούχους, στην κατηγορία των προσώπων στα οποία εφαρμόζεται η κοινοτική ρύθμιση περί κοινωνικής ασφαλίσεως των μισθωτών, χωρίς να έχει σημασία αν ο άλλος δικαιούχος, στον οποίο επίσης οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα υπέρ του ίδιου τέκνου, ανήκει και αυτός στην κατηγορία αυτή ».

12 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 εφαρμόζεται

εφόσον οφείλονται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, οικογενειακές παροχές ή επιδόματα υπέρ τέκνου το οποίο, ως μέλος της οικογένειας ενός των δικαιούχων, ανήκει στην κατηγορία των προσώπων επί των οποίων εφαρμόζεται η κοινοτική ρύθμιση περί κοινωνικής ασφαλίσεως των μισθωτών, χωρίς να έχει σημασία αν ο άλλος δικαιούχος επιδόματος στον οποίο επίσης οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα για το ίδιο τέκνο, ανήκει, επίσης, στην ίδια κατηγορία προσώπων.

**Επί του δεύτερου ερωτήματος**

13 Με το δεύτερο ερώτημα, ο Social Security Commissioner ζητεί κατ' ουσία να πληροφορηθεί αν το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 έχει εφαρμογή σε περίπτωση που οφείλεται οικογενειακή παροχή κατ' εφαρμογή της εθνικής μόνο νομοθεσίας, χωρίς να χρειάζεται να γίνει επίκληση του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, όταν, κατ' εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 73, ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να έχει χορηγήσει την ίδια παροχή.

14 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως προκύπτει από το κείμενο του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση που οφείλονται παροχές κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 ή 74 του κανονισμού 1408/71.

15 Επομένως το ζήτημα που τίθεται είναι αν μπορεί μια παροχή να θεωρηθεί ότι οφείλεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 όταν η ίδια παροχή οφείλεται, εν πάση περιπτώσει, κατ' εφαρμογή της εθνικής μόνο νομοθεσίας.

16 Όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, η μόνη ερμηνεία της ολλανδικής νομοθεσίας που δόθηκε κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας περιέχεται σε δήλωση που έκανε, απαντώντας σε ερώτημα του βρετανικού Department of Health and Social Security, το Sociale Verzekeringsbank του Άμστερνταμ, σύμφωνα με την οποία ο ασφαλισμένος δυνάμει του Algemene Kinderbijslagwet (γενικός νόμος περί των οικογενειακών επιδομάτων) έχει δικαίωμα, δυνάμει της ολλανδικής νομοθεσίας, ασχέτως της εφαρμογής των κοινοτικών κανονισμών, να λάβει οικογενειακά επιδόματα για τέκνα τα οποία δεν ζουν μαζί με τον ασφαλισμένο αλλά διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος. Δεδομένου ότι η ερμηνεία αυτή δεν αμφισβητήθηκε, ιδίως από την ολλανδική κυβέρνηση, κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας, το Δικαστήριο πρέπει να θεωρήσει δεδομένο ότι τα εν λόγω ολλανδικά επιδόματα όντως καταβάλλονταν κατ' εφαρμογή της εθνικής μόνο νομοθεσίας.

17 Πρέπει να τονισθεί, όπως έχει δεχθεί το Δικαστήριο με την απόφασή του της 15ης Ιανουαρίου 1986 ( Pinna κατά Caisse d' Allocations familiales de la Savoie, υπόθεση 41/84, Συλλογή σ. 1 ), ότι το άρθρο 51 της Συνθήκης προβλέπει συντονισμό και όχι εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών. Επομένως, το άρθρο 51 επιτρέπει να υφίστανται διαφορές μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, μεταξύ των δικαιωμάτων των προσώπων που εργάζονται σ' αυτά. Κατά συνέπεια, οι υφιστάμενες ουσιαστικές και διαδικαστικές διαφορές μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως καθενός από τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, μεταξύ των δικαιωμάτων των προσώπων που εργάζονται σ' αυτά δεν επηρεάζονται από το άρθρο 51 της Συνθήκης.

18 Επομένως, πρέπει να αναγνωριστεί ότι εφόσον, όπως συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση, οφείλεται οικογενειακή παροχή κατ' εφαρμογή της εθνικής μόνο νομοθεσίας, ασχέτως του τόπου κατοικίας των τέκνων, και, επομένως, δεν χρειάζεται να γίνει επίκληση του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71 για την κτήση του δικαιώματος για την εν λόγω παροχή, η παροχή αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως οφειλόμενη κατ' εφαρμογή του άρθρου 73.

19 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α ), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται εφόσον μια παροχή οφείλεται δυνάμει της εθνικής μόνο νομοθεσίας και όχι κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71.

20 Ενόψει της απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

21 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η ολλανδική κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε ο Social Security Commissioner, με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1985, αποφαίνεται:

**1) Το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 εφαρμόζεται εφόσον, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα υπέρ τέκνου το οποίο, ως μέλος της οικογενείας ενός των δικαιούχων επιδόματος, ανήκει στην κατηγορία των προσώπων επί των οποίων εφαρμόζεται η κοινοτική ρύθμιση περί κοινωνικής ασφαλίσεως των μισθωτών, χωρίς να έχει σημασία αν ο άλλος δικαιούχος επιδόματος στον οποίο επίσης οφείλονται οικογενειακές παροχές ή επιδόματα για το ίδιο τέκνο, ανήκει, επίσης, στην ίδια κατηγορία προσώπων.**

**2) Το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη φράση, του κανονισμού 574/72 δεν εφαρμόζεται εφόσον μια παροχή οφείλεται δυνάμει της εθνικής μόνο νομοθεσίας και όχι κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71.**

Κακούρης O'Higgins

Koopmans Due Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιουλίου 1987.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του έκτου τμήματος

Κ. Κακούρης